

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Αθήνα, 19-04-2013

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2800-19-04-2013

Ταχ. Δ/ση: ΚΗΦΙΣΙΑΣ 1-3
115 23 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210-6475600

FAX: 210-6475628

Α Π Ο Φ Α Σ Η 57 / 2013

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την Παρασκευή 12 Απριλίου 2013 και ώρα 10:00 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γιώργος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυμένου του Προέδρου Πέτρου Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Σπύρος Βλαχόπουλος, ως εισηγητής και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Λεωνίδα Κοτσαλή και Δημητρίου Μπριόλα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Το τακτικό μέλος Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς και τα αναπληρωματικά αυτού Γρηγόρης Λαζαράκος, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Κυριακή Λωσταράκου, νομικός ελεγκτής-δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτρια και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Στη συνεδρίαση της 5^{ης} Φεβρουαρίου 2013 και μετά από κλήση παρέστησαν ο προσφεύγων με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Π. Καρυδομάτη και οι εκπρόσωποι της τράπεζας Β και Γ, οι οποίοι και εξέθεσαν τις απόψεις τους επί της υποθέσεως και

απάντησαν σε ερωτήσεις που τους τέθηκαν όπως αναφέρεται στα πρακτικά. Κατά τη σημερινή συνεδρίαση αναπτύχθηκε η υπόθεση από τον εισηγητή και τη βοηθό εισηγήτρια και στη συνέχεια έλαβε χώρα διάσκεψη επί της υποθέσεως χωρίς την παρουσία της βοηθού του Εισηγητή.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με την Γ/ΕΙΣ/6387/20.11.2008 αίτησή του ο Α παραπονείται για παράνομη επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ και την τράπεζα PROBANK ΑΕ, καθώς και για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης που άσκησε προς την Εμπορική Τράπεζα.

Συγκεκριμένα, ο ανωτέρω ισχυρίζεται ότι υπήρξε αθέμιτη πρόσβαση στα στοιχεία που τον αφορούν και τηρούνται από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. τα οποία διαβιβάστηκαν στη συνέχεια σε συγγενικό του μη δικαιούμενο πρόσωπο. Προκειμένου να ενημερωθεί για το ποιες οικονομικές μονάδες αναζήτησαν προσωπικά του δεδομένα, ο προσφεύγων υπέβαλε αίτηση προς τη «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών Α.Ε.». Η «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.» με την από 2.10.2008 απάντησή της του γνωστοποίησε ότι αναζητήσεις σε στοιχεία του έγιναν από το υποκατάστημα Χ της Εμπορικής τράπεζας που αναζήτησε στις 1.9.2008 και 3.9.2008 οικονομικά δεδομένα που τον αφορούν και από την PROBANK/Διοίκηση στις 1/9/2008.

Σημειώνεται ότι κατά την ακρόαση της υπόθεσης, ο προσφεύγων παραιτήθηκε της προσφυγής του κατά της τράπεζας PROBANK.

Στη συνέχεια ο προσφεύγων απέστειλε στις 15.10.2008 προς τη διοίκηση της Εμπορικής τράπεζας (αρ. πρωτ. Αρχής 2417/16.4.2010) εξώδικη επιστολή με την οποία ζητούσε να του γνωρίσει η τράπεζα ποιός είναι ο υπεύθυνος χειριστής επεξεργασίας και μετάδοσης των προσωπικών του δεδομένων, σε ποιόν τρίτο και μετά από ποια δική του ενυπόγραφη συγκατάθεση ανακοινώθηκαν προσωπικά οικονομικά του δεδομένα και για ποιό λόγο έλαβε χώρα επεξεργασία προσωπικών οικονομικών του δεδομένων, ενώ, όπως ισχυρίζεται ο ίδιος, ουδέποτε είχε οποιαδήποτε συναλλακτική σχέση με την τράπεζα. Η τράπεζα δεν απάντησε στο ως άνω έγγραφο.

Η Αρχή απέστειλε στην τράπεζα επιστολή για τις απόψεις της σχετικά με το θέμα (Γ/ΕΞ/2526/21.4.2010) στην οποία η τράπεζα απάντησε ότι ο προσφεύγων έχει υποβάλει για το ίδιο θέμα έγκληση κατά των νόμιμων εκπροσώπων της Εμπορικής Τράπεζας και του Διευθυντή και Υποδιευθυντή του καταστήματος Χ για παράβαση

του άρθρου 22 του ν.2472/97 για την οποία διατάχθηκε η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Από τον έλεγχο που διενεργήθηκε, δεν κατέστη δυνατόν να διαπιστωθούν οι ακριβείς συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι ως άνω αναζητήσεις ούτε μπορούσε να προκύψει από τα αρχεία της τράπεζας ποιός συγκεκριμένος προσωπικός κωδικός εκ των δύο που κατείχαν ο διευθυντής και η υποδιευθύντρια του καταστήματος χρησιμοποιήθηκε. Λόγω του όγκου εργασιών και του πλήθους των πελατών, αλλά και λόγω της παρέλευσης μεγάλου χρονικού διαστήματος από τις ως άνω αναζητήσεις μέχρι σήμερα, δεν κατέστη δυνατόν να διαπιστωθούν τα ανωτέρω.

Σε κάθε περίπτωση, κατά τους ισχυρισμούς της τράπεζας, ο προσφεύγων ήταν πελάτης της και έχει υπογράψει σύμβαση λογαριασμού ταμειυτηρίου με την οποία ουδέποτε απαγόρευσε ρητά στην επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων προς και μέσω του αρχείου της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Δεδομένου ότι τα καταστήματα δεν έχουν αυτοτέλεια, αλλά ο κάθε πελάτης είναι πελάτης της τράπεζας και όχι ενός συγκεκριμένου καταστήματος, η εν λόγω επεξεργασία έγινε νόμιμα κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5 παρ.1 και 2^α και ε του ν.2472/97 στα πλαίσια διενέργειας προληπτικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων και προώθησης νέων προϊόντων σε πελάτες της τράπεζας.

Εξάλλου, η τράπεζα αρνήθηκε ότι υπήρξε ανακοίνωση των στοιχείων που προήλθαν από τις ως άνω αναζητήσεις σε τρίτα πρόσωπα, αφού από κανένα στοιχείο της καταγγελίας αλλά και της σχηματισθείσας ποινικής δικογραφίας, δεν προκύπτει η δήθεν χορήγηση των εν λόγω στοιχείων σε τρίτον, αλλά ούτε και ο προσφεύγων προσκομίζει συγκεκριμένα στοιχεία που να αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς του. Ως εκ τούτου, κατά την τράπεζα, δεν υπήρξε ζημία του προσφεύγοντα από τις σχετικές αναζητήσεις..

Η Αρχή έλαβε υπόψη της πέραν των ανωτέρω τα όσα αναφέρονται στα πρακτικά και ανέπτυξε με το υπόμνημα που κατέθεσε η Εμπορική Τράπεζα.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦ ΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.1 α του ν.247/97, τα προσωπικά δεδομένα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. Σύμφωνα εξάλλου με το άρθρο 5 παρ. 1 του

ν.2472/97, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, για να είναι νόμιμη, πρέπει να πραγματοποιείται με τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, εν προκειμένω των συναλλασσομένων με την τράπεζα. Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χωρίς τη συγκατάθεση επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, μεταξύ άλλων, εφόσον αυτή είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπευθύνου της επεξεργασίας (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. α ν. 2472/1997). Σε κάθε περίπτωση επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων απαιτείται η προηγούμενη, προσηκούσα ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, κατά το άρθρο 11 του ίδιου νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν.2472/97, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά τρόπο εύληπτο και σαφή, όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες, την εξέλιξη και τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την υποβολή σχετικής αίτησης στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως. Αν ο τελευταίος δεν απαντήσει εντός δέκα πέντε ημερών ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή.

1. Η τράπεζα γνωστοποίησε στην Αρχή Διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών με την οποία ο Εισαγγελέας απορρίπτει την έγκληση του Α κατά του Διευθύνοντος Συμβούλου της τράπεζας και επιφυλάσσεται για την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του διευθυντή και της υποδιευθύντριας του ως άνω υποκαταστήματος. Μετά την ακρόαση της υπόθεσης, ο προσφεύγων ενημέρωσε την Αρχή σχετικά με την κλήση του ως μάρτυρα στην ποινική δίκη κατά των δύο ανωτέρω στελεχών της τράπεζας. Ενόψει τούτων, στην κρινόμενη περίπτωση δεν γεννάται ζήτημα εφαρμογής της αρχής «non bis in idem» και η Αρχή επιλαμβάνεται νομίμως της σχετικής προσφυγής για τη διαπίστωση τυχόν παράβασης και επιβολής κυρώσεων.

2. Η Αρχή με την απόφαση 24/2004 έκρινε ότι ο σκοπός τήρησης των αρχείων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ είναι η προστασία της εμπορικής πίστης και η ασφάλεια των τραπεζικών συναλλαγών και για το σκοπό αυτό επιτρέπεται η πρόσβαση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα σχετικά αρχεία, ήτοι στο Σύστημα Αθέτησης Υποχρεώσεων (ΣΑΥ) και Σύστημα Συγκέντρωσης Χορηγήσεων (ΣΣΧ). Από την απάντηση της

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, δεν προκύπτει σε ποιά αρχεία της εταιρίας είχαν πρόσβαση οι εν λόγω υπάλληλοι. Το 2008, χρόνος κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι επίμαχες αναζητήσεις στο αρχείο της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, δεν είχε εκδοθεί ακόμα ο ν.3476/2009 με τον οποίο θεσπίστηκε ότι η πρόσβαση από τις τράπεζες στο ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ είναι επιτρεπτή μόνο μετά από συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 70 παρ.2). Αλλά και πριν το 2008, τήρηση τέτοιων στοιχείων στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ επιτρεπόταν μόνο με συγκατάθεση των υποκειμένων (βλ. απόφαση ΑΠΔΠΧ 86/2002). Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και εάν η πρόσβαση αφορούσε στα στοιχεία του ΣΑΥ και ήταν επιτρεπτή χωρίς τη συγκατάθεση βάσει του άρθρου 5 παρ.2 ε του ν.2472/97, θα πρέπει, για να είναι νόμιμη, να συνάδει με τους προαναφερόμενους σκοπούς επεξεργασίας του διατραπεζικού αρχείου της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ στο πλαίσιο αξιολόγησης των αντλούμενων πληροφοριών για τη διασφάλιση της ομαλής εξέλιξης των χρηματοπιστωτικών συμβάσεων που συνάπτουν οι τράπεζες με πελάτες τους.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο προσφεύγων από το 2005 –χρόνος αποπληρωμής του δανείου που είχε λάβει– δεν είχε έκτοτε κάποια πελατειακή σχέση με την τράπεζα, ούτε είχε υποβάλλει έκτοτε κάποιο αίτημα δανειοδότησης, πίστωσης κ.λπ. από όπου να προκύπτει η συγκατάθεσή του για τις ως άνω πράξεις επεξεργασίας. Η τράπεζα δεν ήταν περαιτέρω σε θέση να αποδείξει ότι η επίμαχη πρόσβαση και άντληση στοιχείων αναφορικά με τον προσφεύγοντα διενεργήθηκαν στο πλαίσιο σύμβασης βάσει του άρθρου 5 παρ.2^α, είτε ότι αυτές ήταν αναγκαίες για την «*διαχείριση κινδύνων*» βάσει του άρθρου 5 παρ.2ε, αφού, όπως ειπώθηκε, η συμβατική σχέση με τον προσφεύγοντα είχε λήξει από το 2005 και δεν υπήρχε ανάγκη λήψης κάποιων μέτρων πρόνοιας (διερεύνησης και αξιολόγησης της πληροφοριών για το σκοπό λήψης κάποιας χρηματοδοτικής απόφασης). Όσον αφορά τον ισχυρισμό της τράπεζας ότι μπορεί να έγινε πρόσβαση για προωθητικούς σκοπούς, η τράπεζα δεν προσκόμισε κάποιο στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το συγκεκριμένο υποκατάστημα είχε αναλάβει να κάνει προωθητικές ενέργειες και μάλιστα σε πρώην πελάτες άλλου υποκαταστήματος, ούτε προέκυψε ότι ο προσφεύγων είχε ενημερωθεί ότι η επεξεργασία αυτή θα γίνεται και μετά τη λήξη της σύμβασης.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Εμπορική Τράπεζα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν είναι σε θέση να ελέγξει εάν αναζητήσεις στο σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ από τους υπαλλήλους της έχουν γίνει νόμιμα ή όχι. Από τα προσκομιζόμενα έγγραφα

προκύπτει ότι η τράπεζα έχει ενημερώσει μεν με εγκύκλιο σχετικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για την άντληση στοιχείων από τα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και έχει χορηγήσει προσωπικούς κωδικούς πρόσβασης σε συγκεκριμένα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, ωστόσο, δεν έχει θεσπίσει συγκεκριμένη διαδικασία που να της παρέχει δυνατότητα ελέγχου και απόδειξης των νόμιμων λόγων αναζήτησης, οποτεδήποτε αυτό απαιτηθεί π.χ. υποχρέωση τήρησης του αναγκαίου κατά περίπτωση αναζήτησης και κατά μονάδα της τράπεζας αρχείου, προκειμένου να είναι ευχερής ο προσδιορισμός της οικείας εντολής αναζήτησης πληροφορίας και ως εκ τούτου, ο εκάστοτε σκοπός της κάθε πρόσβασης.

3. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι πράξεις επεξεργασίας (πρόσβαση και άντληση) στις οποίες υποβλήθηκαν τα δεδομένα του προσφεύγοντα από υπαλλήλους της τράπεζας δεν είχαν νόμιμο σκοπό κατά παράβαση των άρθρων 5 παρ.1 και 2 παρ.α και ε του ν.2472/97.

4. Η τράπεζα δεν ικανοποίησε και το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 12 του ν.2472/97, διότι απάντησε στον προσφεύγοντα μετά την επιστολή της Αρχής που της επεσήμανε ότι έπρεπε να απαντήσει στα ερωτήματα του προσφεύγοντα.

Ενόψει της βαρύτητας των πράξεων που αποδείχθηκαν και της προσβολής που επήλθε στον προσφεύγοντα από τις παράνομες προσβάσεις στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, η Αρχή κρίνει ομόφωνα ότι πρέπει να επιβληθούν στον υπεύθυνο της επεξεργασίας οι προβλεπόμενες στο άρθρο 21 παρ.1 εδαφ. α και β του ν.2472/97 κυρώσεις που αναφέρονται στο διατακτικό και οι οποίες κρίνονται ανάλογες με τη βαρύτητα των παραβάσεων

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Επιβάλλει στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος χρηματικό πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10,000.00) ευρώ, από τα οποία επτά χιλιάδες για παράβαση του άρθρου 5 παρ.1 και 2 και τρεις χιλιάδες (3,000.00) για παράβαση του άρθρου 12 του ν.2472/97.
2. Απευθύνει προειδοποίηση στην Εμπορική Τράπεζα να εξετάσει και να λάβει μέτρα για την πρόληψη παρόμοιων περιστατικών.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γιώργος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου